

Cirkelns area

I denna övning ska du studera sambandet mellan cirkelns area och dess radie.

Hämta filen *area radie.tns* som innehåller två olika problem. I det första problemet ska du enbart göra observationer som du ska dra vissa preliminära slutsatser av. I det andra problemet ska du samla in data för att kunna rita diagram och sedan dra slutsatser av detta.

The image displays four screenshots from a TI-84 Plus calculator interface, arranged in a 2x2 grid. Each screenshot shows a different screen of a program titled 'Cirkelns area'.

- Top-left:** Shows the title 'Cirkelns area 1' and instructions: 'På nästa sida finns en cirkel ritad. Dess radie och area är bestämd. Dessutom är kvoten mellan arean och radien samt arean och radien i kvadrat beräknade. Undersök hur dessa kvoter förändras då du ändrar cirkelradien genom att dra i periferin. Formulera slutsats!'
- Top-right:** Shows a circle with a center point. To the right, the following values are displayed: 'Radien = 1.366 cm', 'Arean = 5.859 cm²', 'Förhållandet $\frac{a}{r} = 4.29$ ', and 'Förhållandet $\frac{a}{r^2} = 3.1416$ '. A scale bar for 1 cm is visible in the top right corner.
- Bottom-left:** Shows the title 'Cirkelns area 2' and instructions: 'På följande sida finns en ny konstruktion med en cirkel. Radien och arean är uppmätta som tidigare, men har nu lagrats i två variabler, *radie* och *area*. Använd manuell datainsamling för att fånga värden på radie och area då cirkelns storlek ändras. Rita ett diagram som visar detta och finn ett samband mellan variablerna.'
- Bottom-right:** Shows a larger circle with a center point. To the right, the following values are displayed: 'radie = 2.22767 cm' and 'area = 15.5902 cm²'. A scale bar for 1 cm is visible in the top right corner.

Några steg på vägen:

- Läs genom anvisningarna på sidan 1 (1.1). Byt till Graphs & Geometry- sidan, dvs 1.2 med ctrl följt av pil-höger. Variera cirkelns storlek genom att dra i dess periferi. Vad händer med förhållandet?
- Byt till problem 2. Läs genom instruktionen och byt sedan till sida 2.2. Dra i cirkelperiferin för att se hur värdena förändras. Som du ser är texten i fetstil vilket betyder att värdena är lagrade i variabler med dessa namn.
- Infoga en ny sida med Lists & Spreadsheet (ctrl), Lists & Spreadsheet). Placera markören i cell A1 och begär en manuell datainsamling av variabeln *radie* (menu), Data, Data Capture, Manual Data Capture). Välj variabelnamnet *radie*. Upprepa med markören i cell B1 och samla in värden till variabeln *area*.
- Döp kolumn A till *radien* och kolumn B till *arean*. Observera att det inte går att använda de tidigare variabelnamnen som namn på kolumnerna.
- Återvänd till sidan 2.2 och samla in värden genom att trycka ctrl följt av decimalpunkt. Variera radien genom att dra i cirkelperiferin och upprepa ca tio gånger.
- Infoga en ny sida med Graphs & Geometry och rita ett diagram som visar hur arean beror av radien. Vilken funktion är det? Du har en ledtråd från problem 1!

Matematisk nivå

Kunskaper motsvarande grundskolans senare del eller från matematik kurs A.

Teknisk nivå

Någon tidigare erfarenhet av TI-Nspire är en fördel.

Läroanvisning:

I problem 1 bör eleverna konstatera att förhållandet mellan arean och radie förändras men att förhållandet mellan arean och radien i kvadrat är konstant och lika med π .

Problem 2 behandlas mera i detalj nedan:

Med sidan 2.2 aktiv infogas en ny sida med en Lists & Spreadsheet-applikation (☰), Lists & Spreadsheet).

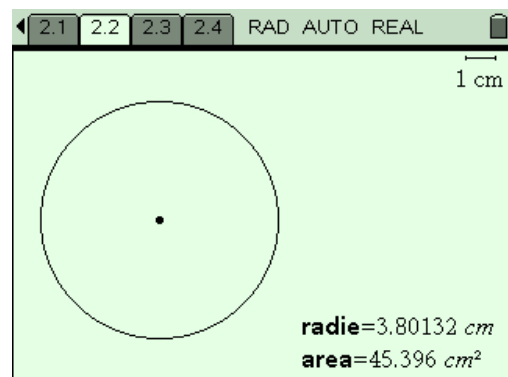
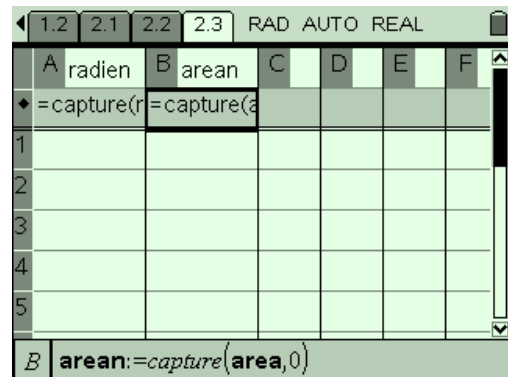
Med markören i cell A1 väljs manuell datainsamling (☰), Data, Data Capture, Manual Data Capture). Som variabelnamn anges *radie*.

Med markören i cell B1 upprepas detta för variabeln *area*.

Döp kolumn A genom att placera markören i namncellen (höger om bokstaven A) och skriv namnet *radien*. Upprepa för kolumn B med namnet *arean*.

Återvänd till sidan 2.2 och börja samla in data genom att trycka ctrl följt av decimalpunkt.

Ändra cirkelns radie genom att dra i periferin och tryck på nytt ctrl följt av decimalpunkt. Upprepa ca 10 gånger.

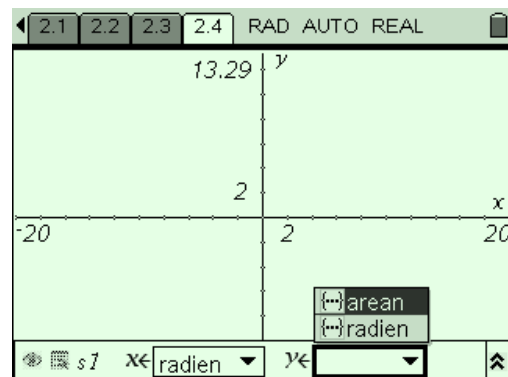

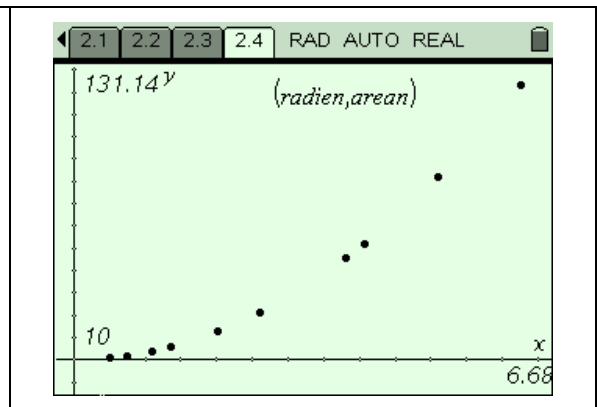
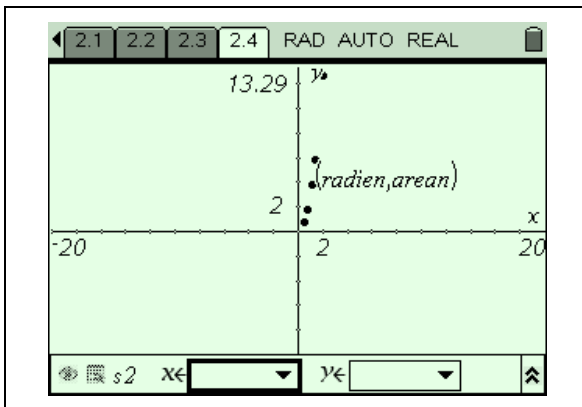
Återvänd till sidan 2.3 och infoga en ny sida med Graphs & Geometry (☰), G&G).

Välj graftypepunktdiagram (☰), Graph Type, Scatter Plot). Klicka i dialogboxen för x och välj *radien*. Flytta med tab-tangenten markören till y och välj *arean*.

I det diagram som dyker upp bör fönsterinställningarna justeras (se nästa sida). Välj att zooma på lämpligt sätt (☰), Window, Zoom Data).

Ta bort inmatningsraden med ctrl sedan G.

Punkterna ser ut att ligga utmed en andragradskurva. Att så är fallet har du redan fått information om i problem 1 där kvoten mellan arean och radien i kvadrat bestämdes till 3,14.

Byt till graftype **Function** (☰), Graph Type, Function) varvid inmatningsraden automatiskt dyker upp. Skriv som funktion $f1(x)$ in $f1(x) = \pi x^2$. Symbolen π får du tillgång till på tangentbordet som en speciell tangent, (π). Tryck sedan enter.

Som framgår av bilden passar denna modell perfekt till de insamlade datapunkterna.

